

۶-۶- فرآیند اعتبار سنجی متقاضیان

در راستای اجرای بخشنامه بانک مرکزی برای اعتبار سنجی مشتریان این بانک سیستمی را طراحی کرده است که نیازمند پیاده سازی است. کلیات اعتبارسنجی با توجه به تعاریف ارائه شده در بخشنامه به شرح زیر قابل توضیح است:

مدیریت ریسک اعتباری: عبارت است از فرآیند شناسایی، ارزیابی، تجزیه و تحلیل و واکنش مناسب نسبت به ریسک اعتباری و نیز نظارت مستمر بر آن ها با توجه به شرایط متغیر محیط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، تکنولوژیک و...

اعتبارسنجی: فرآیندی است که به کمک آن، میزان توانایی اشخاص برای ایفای تعهداتشان تعیین می شود. رتبه بندی اشخاص حقوقی /حقیقی یکی از مصادیق اعتبارسنجی محسوب می گردد.

رتبه بندی اعتباری: فرآیندی است که با استفاده از اطلاعات کمی و کیفی بر اساس یک متدولوژی تعریف شده، توانایی اشخاص حقوقی /حقیقی را برای ایفای به موقع تعهداتشان در قالب نمادهایی مثلا اعداد و یا حروف مشخص می نماید.

سیستم رتبه بندی اعتباری: مجموعه ای از روش ها، فرآیندها، کنترل ها و گردآوری داده ها و سیستم های فن آوری اطلاعات است که به کمک آن، ریسک اعتباری ارزیابی می شود.

سیستم رتبه بندی (ریسک) اعتباری مشتریان حقوقی بانک گردشگری با توجه به روش های پیشنهادی برای بازل دو به گونه ای طراحی شده که بتواند ریسک نهفته در محصولات اعتباری را در دو بعد اندازه گیری کند. بعد اول به اندازه گیری ریسک مشتری پرداخته و «رتبه تسهیلات گیرنده» (۱BR) را مشخص می کند. بدین منظور، می بایست مشتری حقوقی از نظر سه ویژگی «وضعیت مالی»، «موقعیت کسب و کار» و «چگونگی مدیریت» به طور هم زمان مورد بررسی قرار گرفته و با در نظر گرفتن مجموعه پارامترهای کمی و کیفی مرتبط، در نهایت رتبه اعتباری وی مشخص شود. بعد دوم نیز به «رتبه تسهیلات» (۲FR) مربوط می شود که عواملی همچون «نرخ سود تسهیلات»، «نوع تسهیلات/عقد» و «نوع وثایق» در تعیین آن تاثیرگذارند.

طی هر یک از این فرآیندها، در پایان، تسهیلات گیرنده و نیز تسهیلات با توجه به ریسک محاسبه شده برای هر یک، در چند گروه اصلی و در قالب ۲۲ پله طبقه بندی می شوند که ترتیب آن ها در جدول زیر نشان داده شده است. در آینده لازم است که با استفاده

^۱ Borrower Rating

^۲ Facility Rating

از داده‌های تاریخی مشتریان بانک گردشگری، به هر یک از رتبه‌های تسهیلات‌گیرندگان، یک احتمال قصور (۳PD) و به هر یک از رتبه‌های تسهیلات، یک نرخ زیان ناشی از قصور (FLGD) نسبت داده شود.

در مرحله پایانی با در نظر گرفتن رتبه تسهیلات‌گیرنده و تسهیلات به طور توأمان، سقف اعتباری هر مشتری یا ذی‌نفع واحد (با توجه به سرمایه پایه بانک و بخشنامه‌های مربوطه از جانب بانک مرکزی) و نیز سیاست‌های بانک مشخص خواهد شد.

رتبه تسهیلات یا تسهیلات‌گیرنده	ویژگی
AAA, AA+, AA-, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-	دارا بودن شرایط بسیار خوب / خوب برای سرمایه‌گذاری (احتمال ضعیف قصور)
BB+, BB, BB-, B+, B, B-, CCC+, CCC, CCC-	دارا بودن شرایط در حد متوسط برای سرمایه‌گذاری (احتمال متوسط قصور)
CC, C, D	دارا نبودن شرایط لازم برای سرمایه‌گذاری (احتمال بالای قصور)

ریسک اعتباری مشتریان حقیقی در سطح خرد، با استفاده از روش امتیاز دهی مورد ارزیابی قرار گرفته و نتیجه به عنوان معیاری برای تصمیم‌گیری در مورد پرداخت تسهیلات و یا تعیین سقف آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. افزون بر این، لازم خواهد بود بانک گردشگری پرتفوی اعتباری مشتریان حقیقی خود را، به طور ادواری و به صورت یک کاسه ۵ و با به کارگیری مدل‌های لازم مورد ارزیابی و پایش قرار دهد. اصولاً مبنای کلی مدل‌های رتبه‌بندی ریسک اعتباری این است که مطالعه رفتار گذشته مشتریان با توجه به ویژگی‌های هر یک، می‌تواند مبنایی برای پیش‌بینی عملکرد آینده مشتریان دارای ویژگی‌های مشابه باشد. این مدل‌ها می‌بایست به طور مستمر مورد بازبینی قرار گرفته و در مقاطع زمانی مشخصی، روایی ۶ و پایایی ۷ آن‌ها سنجیده و در صورت لزوم اصلاح شوند.

به منظور مدیریت کل پرتفوی اعتباری مشتریان کوچک، مشتریان همگن و دارای ویژگی‌های مشابه، با یکدیگر در نظر گرفته و یک کاسه شوند تا تقریب دقیق‌تر و سازگارتری از «احتمال قصور» و «زیان در صورت قصور» به دست آید. ویژگی‌های در نظر

^۳ Probability of Default

^۴ Loss Given Default

^۵ Pooled

^۶ Validity

^۷ Reliability

گرفته‌شده بدین منظور می‌تواند هر یک از ویژگی‌های نوع محصول اعتباری، نوع وثایق و طول دوره زمانی یا سابقه اعتباری مشتری را شامل شود.